

SUOMALAISEN VIULUNRAKENNUKSEN HISTORIAA OSA 2

Suomen Viulunrakentajat ry jatkaa artikkelisarjaa, joka valottaa suomalaisen viulunrakennuksen historiaa. Artikkelit tulevat julkaisemaan yhdistyksen jäsenkirjeen liitteenä.

Artikkelisarjan toinen osa kertoo yhdistyksen perustajajäsenestä V.V.Kolhosta.

Toimittanut Tapio Vainisto

Voitto Valdemar Kolho syntyi Keuruulla Kolhossa 6.2.1885 suuren maatalon vanhimpana poikana. Perheessä eli aikuisiksi 7 poikaa ja 2 tyttöä. Voitto Valdemarin setä Otto Kolho oli kylällä tunnettu pelimanni ja opetti myös pojat soittamaan viulua.

Kolho tuli ylioppilaaksi Vaasassa 1905, jonka jälkeen hän jatkoi opintojaan Teknillisessä korkeakoulussa ja valmistui koneinsinööriksi 1912. Valmistuttuaan diplomi-insinööriksi Kolho toimi Helsingin Hietalahden telakan konepajainsinöörinä 1912-1916, Teknillisen korkeakoulun apulaisopettajana 1912-1914, Jämsänkosken sulfiittitehtaan teknillisenä johtajana 1916-1921, Kajaanin Puutavara Osakeyhtiön tehdaslaitosten yli-insinöörinä 1921-1926, jonka jälkeen hän toimi Enso-Gutzeit Oy:n (=nykyinen Svetogorsk) sulfiittiselluloosatehtaan teknillisenä johtajana. Vuonna 1935 hänestä tuli koko Enso-Gutzeit Oy:n yli-insinööri ja johtokunnan jäsen. Tässä asemassa hän oli vuoteen 1950, jolloin hän jäi eläkkeelle 65-vuotiaana. Vuonna 1949 hänet promovoiitiin tekniikan kunniatohtoriksi.

Kajaanissa ollessaan, tai oikeastaan jo Jämsänkoskella, Kolho alkoi harrastaa viulujen ja varsinkin vanhojen viulujen tutkimista. Jämsänkoskella oli viulunrakentamisesta kiinnostunut paperimestari Laulainen, joka tarvitsi neuvoja. Kajaanissa oli isännöitsijä Nyström, joka oli kiinnostunut viuluista ja niiden rakentamisesta. Kolho neuvoi häntä parhaansa mukaan ja viuluista tulikin sen jälkeen erittäin hyviä. Kolho toi heidän viulujaan Kolhoon suvun joulusoittajaisiin soitettavaksi. Hän oli perillä vanhoista, hyvin soivista viuluista, joita hän oli jo silloin keräillyt ja tutkinut tarkkaan. Hänestä tuli myöhemmin kuuluisa vanhojen viulujen tuntija, jolle ulkomaalaiset viulutaiteilijat toivat omia viulujaan tutkittavaksi ja tunnistettavaksi. Hänen kotonaan kävivät monet maailman kuuluisimmat viulutaiteilijat keskustelemassa, näyttämässä omia viulujaan ja soittamassa Kolhon kokoelmaan kuuluvia viuluja.

Opiskeluaikoinaan Helsingissä Kolho sairastui vakavasti: häneltä puhkesi umpisuoli ja hän sai vatsakalvon tulehduksen. Hänen henkensä pelasti siihen aikaan Suomen etevimpiin kuulunut kirurgi Richard Faltin, säveltäjän ja kapellimestarin Richard Faltin'in poika. Kirurgi Richard Faltin'in pelastettua Kolhon hengen, näistä kahdesta tuli hyvät ystävät. Ikäerosta huolimatta he olivat kiinnostuneita samoista asioista, kuten musiikista ja vanhoista viuluista. Molemmat omistivat aidot Stradivarius-viulut, joita he soittivat ja vertailivat niiden ääntä. Kolhon viulu oli kuitenkin se parempiääninen. Se oli vuodelta 1728. Tämän viulun Kolho oli ostanut Henry Werro:lta Bernistä, Sveitsistä. Sitä ennen viulun omisti W.E.Hill'in liike Lontoossa. Molemmat liikkeet ovat antaneet sertifikaatit soittimen aitoudesta. Kaikukopan pituus oli 356mm ja leveydet 169, 113 ja 208mm.

Tämän viulun lisäksi Kolho omisti mm. Guarnerius del Gesù:n vuodelta 1744, Guarnerius filius Andrean (etiketti: Joseph Guarnerius filius Andreae fecit Cremonae sub titulo S. Theresiae 1729) sekä Giovanni Baptista Rogeri:n. Hänellä oli kaikenlaisia viuluja, joilla hän sitten vaihtoi arvoaitimet itselleen maksamalla tietenkin välirahaa. Hän soitti hiukan joka päivä, kun hän oli kotona ja Uhma-koira istui usein vieressä ja lauloi. Kolhon lempikappaleita olivat esimerkiksi Järnefeltin ”Kehtolaulu” ja Jules Massenet’n oopperasta Thaisin aaria. Hän soitti myös usein Kreislerin kappaleita ”Liebeslied” ja ”Liebesfreud” ja joistain viulukonsertoista helpompia osia. Perheväen piti toisessa huoneessa kuunnellen yrittää arvata, millä viululla Kolho soitti. Peter Kraftin viulun, Stradivariuksen ja toisen Guarneriuksen perhe oppi parhaiten tunnistamaan.

Kolho tutustui myös tunnettuun viulujen keräilijään Harry Wahl:iin. Harry Wahl oli varmaan nauttinut samalla tavalla viuluistaan kuin Kolho. Kolho ei ollut soittaja, joka olisi soittanut toisten iloksi, hän soitti vain omaksi ilokseen. Nämä kaksi keräilijää tunsivat toisensa, kun he asuivat lähellä toisiaan, Wahl Viipurissa ja Kolhot Ensossa. Harry Wahlin piti luottaa Kolhoon paljon, koska Wahl määräsi testamentissaan hänen arvioimaan viulunsa ja myymään ne parhaaksi katsomanaan aikana. Samoin Kolhon piti antaa hänen viulun rakentamista koskevat kirjansa Suomen Viulunrakentajille ja perustaa viuluista saadulla rahalla säätiö Richard Faltinin nimellä Sibeliusakatemiaan, joka antaisi sitten kilpailujen voittajalle viulun lahjaksi ja edistää suomalaisten viulujen tunnettavuutta. Testamentin mukaan piti antaa viuluja ja jousia määrättyille henkilöille ja viulunpeitteitäkin joillekin muistoksi.

Testamentin toimeenpanostahan ei tullut mitään, sillä kirjat jäivät Viipuriin ja monet muut kalleudet samoin kuin suurin osa viuluista. Kalleimpia viuluja toi viulutaiteilija Onni Suhonen, s. 1903, henkilöautollisen kesken Viipurin pommitusten sieltä pois vieden ne mutkien kautta lopulta Inkilän kartanoon. Sieltä sukulaiset veivät ne jotenkin Ruotsiin. Tämä kaikki tapahtui talvisodan aikana Wahlin vielä eläessä. Wahl, joka ei ollut uskonut Viipurin menetykseen ja koko Karjalan menetykseen, eikä suostunut kotinsa evakuoimiseen, oli itse lähtenyt pois Viipurista jättäen kotinsa sinne koskemattomana. Wahlin ystävä Onni Suhonen pelasti viulut Wahlin tietämättä. Harry Wahl kuoli todennäköisesti murheeseen heinäkuun lopussa 1940, jolloin jäljellä olevat viulut olivat Ruotsissa, mutta kaikki muu omaisuus, taide ja tehdaslaitokset oli menetetty koko Karjalan mukana. Wahlin jälkeläiset veivät viulut Ruotsista Amerikkaan jatkosodan jälkeen todennäköisesti vuonna 1945. Muuta omaisuutta ei ollut enää olemassakaan.

Kolhon vielä eläessä Guarnerius filius Andreae myytiin Volvon pääjohtajalle Gyllenhammarille syntymäpäivälahjaksi Ruotsiin ja Guarnerius del Gesù annettiin Heimo Haitolle Amerikkaan. Tämän viulun Heimo Haitto kuitenkin pelasi pian pois. Kolhon kuoltua Stradivarius myytiin Merling:ille Kööpenhaminaan.

Kolho oli yksi vuonna 1946 perustetun Suomen Viulunrakentajat ry:n perustajajäsenistä. Myöhemmin hän toimi myös yhdistyksen puheenjohtajana. Hän on rakentanut yhden viulun vuonna 1923, joka on hänen tyttärensä omistuksessa. Hänen toinen viulunsa jäi kesken. Hän kuoli 1963 Helsingissä 78-vuotiaana.

V.V. KOLHO FECIT
KAJANA 1923

Kuvissa oleva viulu: V.V. Kolho, Kajaani 1923

Artikkelissa olevat tiedot perustuvat V.V.Kolhon tyttären Maija-Stiina Roineen haastatteluun ja kirjoituksiin.